

Jutarnji list 4.12.2019.

Velika škrtica

Moraju li potrošači baš dubiti na glavi da bi u trgovinama pročitali njihove deklaracije?

AUTOR: [Dora Koretić](#)

OBJAVLJENO: 4.12.2019. u 15:11

Ilustracija, voće u trgovinama

Nakon što sam jučer obavila špeceraj u jednoj kvartovskoj trgovini, pomislila sam kako bi mi najbolje bilo nabaviti šancov ovratnik.

Samo on bi mi, naime, mogao pomoći ublažiti bol u vratu koja me je zadesila kad sam se zainatila pa odlučila čitati deklaracije na voću i povrću. Naravno, ako bi ih uspjela pronaći, s obzirom na to da sam u desetominutnom trčkanju odjelom voća i povrća primijetila kako najmanje 30 posto izloženih artikala uopće nema navedene informacije.

Iz Nigdjezemske

Lijepi kesteni dolaze iz Nigdjezemske, nepoznato je i podrijetlo dunja, za grah mogu samo nagađati, isto kao i za cherry rajčicu.

Na tikvi pak stoji deklaracija od naranče, za avokado su naveli da je podrijetlom iz Hrvatske, paprika mix ima deklaraciju od rajčice, a umjesto peršina naveli su podatke o podrijetlu šampinjona.

Batat, celer, kruška abata i kuwano nemaju nikakve podatke, a umjesto informacije o bademima, na pozadini pronalazim deklaraciju od mrkve.

Upravo to je razlog zašto razmišljam o šancovom. Naime, zakonom obavezne informacije, u trgovinama u kojima su ih se potrudili isprintati, redovito su nalijepljene na pozadini plastičnih uložaka za cijenu koju je, ako ih želiš pročitati, potrebno skinuti sa svake kašete i okrenuti. Ili možeš dubiti na glavi dok ih čitaš, što će uskoro, vjerujem, biti uobičajena pojava u domaćim trgovinama.

U trgovini drugog trgovačkog lanca, kojeg također često posjećujem, situacija je nešto bolja, ali i ovdje pronalazim primjerke kestena, banana, kineskog kupusa, endivije i lista peršina koji nemaju navedene baš nikakve informacije.

"Deklaracija" u dućanu

Moje privatno mini istraživanje posve je u skladu s rezultatima inspekcije nadzora koji je 2017. godine u 123 trgovine provela inspekcija Ministarstva poljoprivrede.

Ona je tada ustanovila da preko 30 posto voća i povrća izloženih za prodaju u ovim lancima ima pogrešnu ili joj u potpunosti nedostaje deklaracija, iako je točno deklariranje zakonska obveza svih onih koji se bave prodajom hrane.

Ime i sastav

Točnije, Zakon o zaštiti potrošača kaže kako proizvodi na ambalaži, privjesnici, naljepnici ili samom proizvodu moraju sadržavati podatke kao što su naziv i sastav proizvoda, naziv i sjedište proizvođača ili uvoznika, a Pravilnik o tržišnim standardima za voće i povrće nalaže još da proizvodi moraju biti izloženi pod uvjetom da trgovci istaknu i čitke podatke koji se odnose na zemlju podrijetla, klasu, sortu ili komercijalni tip, i to na takav način da potrošača pritom ne dovodu u zabludu.

U mojoj trgovini, koja također pripada jednom dobro poznatom trgovačkom lancu, to nisu shvatili ozbiljno, pa je stoga moguće naći primjerke celera koji, umjesto

deklaracije, imaju zalijepljen izrezani komad vreće u kojoj su u trgovinu dopremljeni, na kojoj nema naziva proizvoda, već samo informacija da dolaze iz Nizozemske te da su proizvedeni ove godine.

Slično su napravili i s tim famoznim kestenima - deklaracije nema, ali je zato neki lijepi trgovac na pozadinu cijene zaljepio istrгани komad vreće, bogtepitaj koje, na kojoj piše “commercio ortofruitticoli” te adresa i telefon nekog proizvođača.

Trebam li zato misliti da kesteni dolaze iz Italije?

Valjda trebam, ali nekako mi se čini da je obveza trgovca točno me o tome informirati umjesto da nagađam što ću to večeras pojesti.

Nema povjerenja

Sudeći po rezultatima istraživanja pod nazivom “Čitaju li hrvatski potrošači deklaracije uz svježe povrće” objavljenog lani, nisam u manjini - analiza u kojoj je sudjelovalo 417 domaćih potrošača pokazala je da čak 60 posto njih smatra da povrće u Hrvatskoj nije dobro deklarirano, ali još je gori postotak koji govori o njihovom povjerenju u deklaracije.

Naime, 23,6% ispitanika ne vjeruju informacijama koje su na njima pročitali, moguće i zbog apsurdnih slučajeva na kakve sam i sama neki dan naletjela.

Zanimljiv je pritom i podatak koji govori o nekim osnovnim obilježjima kupaca koji su skloniji čitanju deklaracija.

Novčano stanje, odnosno primanja neće imati utjecaj na njihov interes prema podacima o stvarima koje kupuju, ali će zato presudno biti obrazovanje pa će se pokazati kako će osobe s visokim obrazovanjem statistički u puno većoj mjeri čitati deklaracije od onih sa završenom samo srednjom školom (deklaracije čita 41,3% osoba s VSS-om te 23,9% onih sa SSS-om).

"Deklaracija" u dućanu

Čitanju deklaracija sklonije će potom biti i osobe koje češće konzumiraju povrće, dok samo petina ispitanika uopće neće čitati deklaracije.

Nije stoga čudno da iz Hrvatske voćarske zajednice zazivaju bolji sustav deklariranja, kao i strožu kontrolu voća i povrća s obzirom na to da trenutačni sustav ne ide baš na ruku potrošačima.

Barem onom skromnom djelu koji rado provjerava što uopće kupuje.

Imate prijedlog za Veliku škrticu? Pišite na velika.skrtica@gmail.com